

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 26. april 2012.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 26. aprila 2012.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG DA SE
PONOVO POZOVE JOHANNES RUTTEN**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po “Zahtjevu optuženog da se ponovo pozove Johannes Rutten”, podnesenom 3. aprila 2012. godine (dalje u tekstu: Zahtjev), i ovim donosi odluku po njemu.

I. Kontekst i argumenti

1. Dana 28. novembra 2011. godine, Vijeće je saslušalo svjedočenje pukovnika Johannes Ruttena (dalje u tekstu: svjedok), koji je, na osnovu pravila 92ter Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), svjedočio o događajima u srebreničkoj enklavi čiji je svjedok bio kao pripadnik Nizozemskog bataljona III (dalje u tekstu: Nizozemski bataljon) u periodu od januara do jula 1995. godine.¹ U svojoj izjavi od 8. novembra 2011. godine, podnesenoj radi uvrštavanja u spis na osnovu pravila 92ter Pravilnika, svjedok je naveo da je u “bijeloj kući” i oko nje – a to je kuća u Potočarima u kojoj su u julu 1995. godine bili sakupljeni muškarci bosanski Muslimani – napravio više snimaka, ali da je po povratku u Nizozemsku informiran da se “s filmom nešto desilo prilikom razvijanja.”² I u svom svjedočenju pred Vijećem i u svojoj izjavi, svjedok je naveo da je vidio kako ispred “bijeke kuće” gore lične stvari i dokumenti muškaraca bosanskih Muslimana.³

2. Tokom svog svjedočenja u ovom postupku, svjedok je, između ostalog, naveo da je “imao malu bilježnicu s [...] bilješkama” u vezi s događajima u Srebrenici (dalje u tekstu: Bilježnica) i da bi prije svakog svog svjedočenja u predmetima pred Međunarodnim sudom, uključujući i ovaj, pregledao Bilježnicu, kako bi se pripremio za svjedočenje i osvježio pamćenje.⁴ U unakrsnom ispitivanju ovaj svjedok je rekao da ne želi da se optuženom dostavi kopija Bilježnice.⁵ Dana 30. novembra 2011. godine, optuženi je podnio “Zahtjev za nalog za dostavljanje Bilježnice pukovnika Ruttena” i,

¹ T. 21979-22052 (28. novembar 2011. godine).

² P3948 (Izjava svjedoka Johannes Ruttena od 8. novembra 2011. godine), par. 101.

³ P3948 (Izjava svjedoka Johannes Ruttena od 8. novembra 2011. godine), par. 66-67; T. 22039-22046 (28. novembar 2011. godine).

⁴ T. 22000-22002 (28. novembar 2011. godine).

⁵ T. 22001 (28. novembar 2011. godine).

poslije dva dopisa od Vijeća u kojima se od svjedoka tražilo da dobrovoljno dostavi kopiju Bilježnice, svjedok je to i učinio 9. marta 2012..

3. U Zahtjevu, optuženi sada traži da se svjedok ponovo pozove radi unakrsnog ispitivanja, kako o sadržaju Bilježnice tako i o rolni filma na kojoj su snimci iz “bijeke kuće” (dalje u tekstu: film).⁶ Kad je riječ o Bilježnici, optuženi navodi da bi, da je imao Bilježnicu, u unakrsnom ispitivanju svjedoka ispitivao o sljedeće četiri teme: (1) bilješka o pokušaju snaga bosanskih Muslimana da uključe Nizozemski bataljon u svoju odbranu 8. jula 1995. godine; (2) bilješka o napetostima između Vukova s Drine i drugih srpskih snaga nedaleko od “bijeke kuće” u periodu od 11. do 13. jula 1995. godine; (3) bilješka od 15. jula 1995. godine u vezi s brojem bosanskih Srba koje su bosanski Muslimani lišili života u prethodne dvije i po godine; i (4) nepostojanje nijedne bilješke u vezi s oduzimanjem ili spaljivanjem ličnih isprava bosanskih Muslimana ispred “bijeke kuće”.⁷ U vezi s filmom, optuženi navodi da je veče nakon svjedokovog svjedočenja pronašao jednu raniju izjavu svjedoka, od 18. avgusta 1998. godine (dalje u tekstu: Izjava iz avgusta 1998. godine), u kojoj je svjedok naveo da je film “uništen”.⁸ Optuženi priznaje da je o Izjavi iz avgusta 1998. godine trebao ispitivati svjedoka tokom unakrsnog ispitivanja, ali navodi da to nije učinio jer nije imao dovoljno vremena da pregleda materijale koji se odnose na dio predmeta koji se tiče Srebrenice.⁹

4. Optuženi tvrdi da su bilješke u Bilježnici, kao i nepostojanje bilješki, te svjedokov izjava svjedoka u vezi s filmom, relevantni za vjerodostojnost svjedoka i za “pitanja za koja je značajno jesu li su pogubljenja u Srebrenici izvršena s namjerom da se unište bosanski Muslimani kao takvi.”¹⁰ Optuženi, dakle, tvrdi da je zadovoljio kriterijum za ponovno pozivanje svjedoka u skladu s jurisprudencijom Međunarodnog suda i jurisprudencijom Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu.¹¹

5. U “Odgovoru tužilaštva na Zahtjev da se ponovo pozove Johannes Rutten”, koji je podnesen na povjerljivom osnovu 17. aprila 2012. godine (dalje u tekstu: Odgovor),

⁶ Zahtjev, par. 1, 22.

⁷ Zahtjev, povjerljivi Dodatak.

⁸ Zahtjev, par. 8.

⁹ Zahtjev, par. 9-11.

¹⁰ Zahtjev, par. 12.

¹¹ Zahtjev, par. 13-21.

tužilaštvo tvrdi da Zahtjev treba odbiti, pošto optuženi nije pokazao da za njegov zahtjev za ponovno pozivanje svjedoka postoji valjan razlog.¹² U vezi s Bilježnicom, tužilaštvo tvrdi da je optuženi još u martu 2009. godine znao za postojanje Bilježnice, te da njegovo sadašnje opravdanje za to što Bilježnicu nije zatražio ranije nije adekvatno.¹³ Tužilaštvo takođe navodi da optuženi nije valjano obrazložio svoju tvrdnju da su tri spomenute bilješke u Bilježnici relevantne za vjerodostojnost svjedoka ili za namjeru koja je stajala iza pogubljenja u Srebrenici.¹⁴ Tužilaštvo takođe tvrdi da je navodno nepostojanje bilješki o oduzimanju i spaljivanju ličnih isprava muškaraca Muslimana od minornog značaja i da se ne odražava bitno na vjerodostojnost svjedoka, kad se u obzir uzme konsistentnost njegovog svjedočenja i izjave koju je dao o tom događaju u vrijeme kad se on odigrao.¹⁵ Na kraju, tužilaštvo tvrdi da bi svjedočenje koje do kojeg optuženi želi da dođe predstavljalo udvostručavanje svjedočenja druga četiri svjedoka, kao i činjenica o kojima je već presuđeno.¹⁶

6. Kad je riječ o filmu, tužilaštvo napominje da optuženi Izjavu iz avgusta 1998. godine ima još od 16. maja 2009. i da ju je lako mogao pronaći uz pomoć elektronskog indeksa koji mu je stavljen na raspolaganje.¹⁷ Tužilaštvo takođe tvrdi da optuženi nije pokazao da Izjava iz avgusta 1998. godine ima dovoljnu dokaznu vrijednost da opravda ponovno pozivanje svjedoka, pošto u njoj ne postoji veza s genocidnom namjerom.¹⁸ Pored toga, navodi se da je film uništila neka druga osoba, a ne svjedok, i bit svjedokovog iskaza – da su fotografije uništene – i dalje je suštinski neosporena.¹⁹

II. Mjerodavno pravo

7. Na osnovu pravila 89(B) Pravilnika, vijeće primjenjuje “pravila o dokazima koja najviše idu u prilog pravičnom odlučivanju o stvari koja se nalazi pred vijećem i koja su u duhu Statuta i opštih pravnih načela”. Pravilo 90(F) Pravilnika predviđa sljedeće:

¹² Odgovor, par. 1, 18.

¹³ Odgovor, par. 5-8.

¹⁴ Odgovor, par. 9.

¹⁵ Odgovor, par. 9.

¹⁶ Odgovor, par. 10-11.

¹⁷ Odgovor, par. 14-15.

¹⁸ Odgovor, par. 16.

¹⁹ Odgovor, par. 16.

Pretresno vijeće vrši kontrolu nad načinom i redosljedom ispitivanja svjedoka i izvođenja dokaza kako bi se:

- (i) ispitivanje i izvođenje dokaza učinilo efikasnim za utvrđivanje istine; i
- (ii) izbjeglo nepotrebno trošenje vremena.

8. Kako bi riješilo zahtjev za ponovno pozivanje svjedoka, Vijeće mora razmotriti da li je strana koja podnosi zahtjev pokazala da postoji valjan razlog za pozivanje svjedoka.²⁰ Pritom Vijeće mora uzeti u obzir svrhu dokaza za koje se strana podnosilac nada da će ih dobiti od svjedoka, kao i obrazloženje podnosioca zašto te dokaze nije pokušao dobiti od svjedoka tokom njegovog prvobitnog svjedočenja.²¹ Povrh toga, kako bi se ispoštovalo pravo na suđenje bez nepotrebnog odgađanja, te radi ekonomičnosti suđenja, zahtjeve za ponovno pozivanje svjedoka “ne bi trebalo odobravati olako i trebalo bi ih odobravati samo onda kad je riječ o dokazima koji imaju značajnu dokaznu vrijednost i koji nisu kumulativne naravi”.²² Ako svjedoka treba ponovno pozvati kako bi se ukazalo na nepodudarnost koja postoji između svjedokovog iskaza i njegovih ili njenih naknadnih izjava, strana podnosilac mora pokazati da joj je nanesena šteta zbog toga što je bila onemogućena da svjedoka suoči s datom nepodudarnošću.²³ Svjedok neće biti ponovno pozvan ako je nepodudarnost minorna ili po svojoj prirodi bjelodana.²⁴

III. Diskusija

9. Na početku, Vijeće smatra da je potrebno da Dodatak Zahtjevu bude povjerljiv, budući da on sadrži tekst preuzet iz Bilježnice. Međutim, Vijeće smatra da Odgovor ne mora biti povjerljiv, te nalaže da se status tog dokumenta promijeni u javni.

²⁰ Odluka po Zahtjevu optuženog da se ponovo pozove dvanaest svjedoka u vezi s opštinama, 20. januar 2012, par. 8-9; Odluka po zahtjevima tužilaštva u vezi s bilješkama svjedoka Adrianusa Van Baala, 17. februar 2011. (dalje u tekstu: Odluka u vezi sa svjedokom Van Baalom), par. 7–8; Odluka po zahtjevu optuženog da se ponovo pozove Harry Konings radi daljnjeg unakrsnog ispitivanja, 11. februar 2011, par. 8 (dalje u tekstu: Odluka u vezi sa svjedokom Harryjem Koningsom); *Tužilac protiv Stanišića i Simatovića*, predmet br. IT-03-69-T, Obrazloženje odluke o ponovnom pozivanju svjedoka JF-047, 31. mart 2011. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Stanišić i Simatović*), par. 6; *Tužitelj protiv Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-T, Odluka po zahtjevu tužiteljstva da se ponovno pozove Marko Rajčić, 24. april 2009. (Dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Gotovina*), par. 10; *Tužilac protiv Bagosora i drugih*, predmet br. ICTR-98-41-T, Odluka po zahtjevu odbrane da se ponovno pozove svjedok tužilaštva OAB radi unakrsnog ispitivanja, 19. septembar 2005. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Bagosora*), par. 2.

²¹ Odluka u vezi sa svjedokom Van Baalom, par. 8; Odluka u vezi sa svjedokom Harryjem Koningsom, par. 8; Odluka u predmetu *Stanišić i Simatović*, par. 6; Odluka u predmetu *Bagosora*, par. 2.

²² Odluka u predmetu *Gotovina*, par. 10; Odluka u predmetu *Bagosora*, par. 2.

²³ Odluka u vezi sa svjedokom Van Baalom, par. 8; Odluka u vezi sa svjedokom Harryjem Koningsom, par. 8; Odluka u predmetu *Bogosora*, par. 3.

²⁴ Odluka u predmetu *Bagosora*, par. 3.

10. Vijeće sada prelazi na suštinu Zahtjeva i, kad je riječ o Bilježnici, napominje da je optuženi, prema tvrdnji tužilaštva, još u martu 2009. godine znao za njeno postojanje. Međutim, Vijeće smatra da je donekle opravdano to što optuženi do tih dokaza nije pokušao doći ranije, jer on je tek u toku svjedočenja svjedoka saznao da svjedok koristi Bilježnicu kako bi, prije svog svjedočenja u ovom i ranijim predmetima, osvježio pamćenje.

11. Kad je riječ o tri bilješke u Bilježnici koje se spominju u Zahtjevu, Vijeće napominje da optuženi želi unakrsno ispitati svjedoka o pokušajima snaga bosanskih Muslimana da uključe Nizozemski bataljon u svoju odbranu 8. jula 1995. godine, o napetostima između Vukova s Drine i drugih srpskih snaga nedaleko od “bijeke kuće” u periodu od 11. do 13. jula 1995. godine i o ubijanju Srba od strane Muslimana od početka 1993. do jula 1995. godine. Međutim, optuženi ne navodi nijedan konkretan argument o tome kako bi te bilješke mogle biti relevantne za vjerodostojnost svjedoka ili za to da li su pogubljenja u Srebrenici izvršena s namjerom da se unište bosanski Muslimani. Povrh toga, Vijeće smatra da su drugi svjedoci već svjedočili o odnosu Nizozemskog bataljona i Armije Bosne i Hercegovine, kao i o napadima bosanskih Muslimana na vojnike bosanske Srbe.²⁵ Pored toga, kad je riječ o bilješci o Vukovima s Drine, Vijeće napominje da se u izjavi svjedoka već navodi da su se pred “bijelom kućom” pojavili privatni automobili s vojnicima koji su imali “drugačije uniforme”, konkretno, uniforme crne boje.²⁶ U njoj se takođe spominje odnos između tih osoba i vojnika bosanskih Srba, kao i svjedokov utisak da je bio jedan čovjek, koji je, zajedno s drugima, izdavao uputstva kako vojnicima bosanskim Srbima tako i vojnicima u crnim uniformama.²⁷ Optuženi je, prema tome, imao priliku – ali je nije iskoristio – da unakrsno ispita svjedoka o ovom pitanju. Prema tome, Vijeće smatra da dokazima koje bi optuženi želio da izvede nedostaje znatna dokazna vrijednost i da su kumulativnog karaktera.

12. Pored toga, u vezi s činjenicom da u Bilježnici ne postoji nijedna bilješka o oduzimanju ili spaljivanju ličnih isprava muškaraca bosanskih Muslimana ispred “bijeke

²⁵ V. npr. Joseph Kingori, T. 22920-22921 (13. januar 2012. godine); Paul Groenewegen, T. 22988-22990 (13. januar 2012. godine). Pored toga, Vijeće nije uvjereno u relevantnost dokaza o napadima bosanskih Muslimana na vojnike bosanske Srbe.

²⁶ P3948 (Izjava svjedoka Johannes Ruttana od 8. novembra 2011. godine), par. 95.

²⁷ P3948 (Izjava svjedoka Johannes Ruttana od 8. novembra 2011. godine), par. 95-100.

kuće” o kojima je svjedok svjedočio, Vijeće ne smatra da je nepostojanje bilješke o tome u Bilježnici od takvog značaja da nalaže ponovno pozivanje svjedoka. Pitanje koje se postavlja je koliku težinu treba pridati ovoj činjenici, a Vijeće će to razmotriti u kontekstu cjelokupnog pretpretresnog spisa.

13. Konačno, u vezi s Izjavom iz avgusta 1998. godine, Vijeće smatra da je ona objelodanjena optuženom u martu 2009. godine i da se optuženi – kao što je Vijeće već napomenulo²⁸ – sada ne može pozivati na argument da nije imao dovoljno vremena da se pripremi za dio predmeta koji se odnosi na Srebrenicu. Vijeće, dakle, smatra da ne postoji opravdanje za činjenicu da optuženi svjedoka u toku njegovog svjedočenja nije suočio s Izjavom iz avgusta 1998. godine. Pored toga, čak i da je to svjedočenje relevantno za vjerodostojnost svjedoka, svaka nedosljednost je tako minorna da Vijeće ne smatra neophodnim da sasluša svjedokova pojašnjenja u tom pogledu.

14. Vijeće, prema tome, smatra da optuženi nije pokazao valjan razlog za ponovno pozivanje svjedoka.

IV. Dispozitiv

15. Shodno tome, Vijeće, na osnovu pravila 54, 89 i 90 Pravilnika, ovim **ODBIJA** Zahtjev i **NALAZE** Sekretarijatu da status Odgovora promijeni u javni.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan engleski tekst.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 26. aprila 2012.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

²⁸ T. 22075-22077 (29. novembar 2011. godine); Odluka po Zahtjevu optuženog za odgaganje postupka prije početka izvođenja dokaza vezanih za Srebrenicu, 22. novembar 2011. godine.